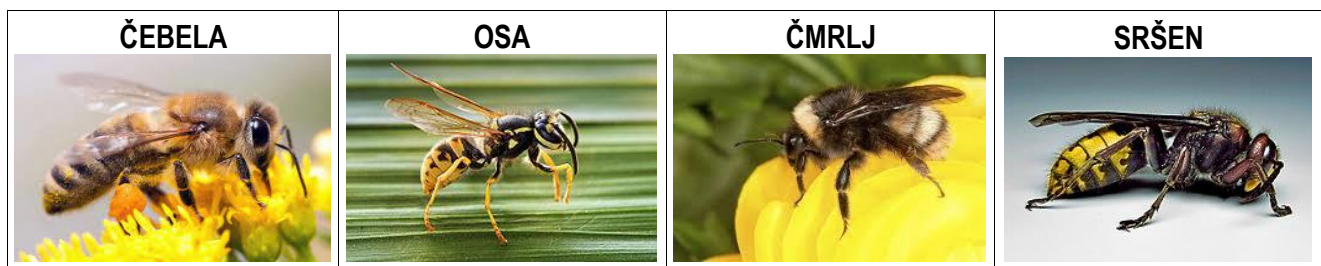

PIKI ČEBEL, ČMRLJEV, OS IN SRŠENOV

Čebele, čmrlji, ose in sršeni so žuželke z želom. S skupnim imenom jih imenujemo **kožekrilci**.

Piki kožekrilcev so v večini primerov boleči in neprijetni, nevarni pa le, če pičijo v usta ali žrelo ali če je človek na njihov strup alergičen. Alergije na strupe ostalih žuželk (npr. obadov) so izjemno redke. Komarji ne povzročajo nevarnih alergijskih reakcij, lahko pa po piku povzročijo večjo rdečino in oteklino, posebej pri majhnih otrocih in pri pikih okrog oči.

Najpogosteje pičijo čebele in ose. Če imajo starši potrjeno alergijo na kožekrilce, obstaja večja verjetnost, da bo imel tudi otrok alergijo na isto žuželko. Zato je v primeru pika potrebno opazovanje otroka v domačem okolju in po potrebi posvet z zdravnikom. Pri osebah, ki so alergične na strup kožekrilcev, se lahko razvije sistemska alergijska reakcija ali celo anafilaktična reakcija.

Po pikih kožekrilcev se pojavijo večinoma le blage lokalne reakcije. Ne glede na povzročitelja so reakcije med seboj podobne in na podlagi njihovega videza ne moremo sklepati na vrsto povzročitelja. Če otroka piči več kožekrilcev hkrati, je stanje bolj nevarno kot če piči več žuželk hkrati odraslo osebo, saj pride pri otroku do večje obremenitve telesa s strupom. Vsaka poškodba kože, kar so tudi piki kožekrilcev, lahko vodi v lokalno okužbo kože, zato se odsvetuje praskanje na mestu pika.

Na splošno čebele niso napadalne in pičijo v samoobrambi, npr. ob stisku žuželke ob človeško kožo ali če so ogrožena njena bivališča. Ose in sršeni so po naravi napadalni. Pik kožekrilca je boleč, osji bolj kot čebelji in sršenji bolj kot osji. Ob piku začutimo bolečino, žuželke lahko niti ne vidimo.

Čebelje želo pogosto ostane v koži. Potrebno ga je čim prej, najbolje v prvih sekundah po piku, odstraniti, da zmanjšamo količino strupa, ki se sprosti in s tem zmanjšamo obsežnost reakcije, ki sledi. Žela ne stiskamo, saj lahko ob tem prebodemo vrečico s strupom, ki je povezana z želom. Želo nežno primemo in ga odstranimo. Osa lahko piči večkrat zapored, ker je njeno želo gladko in navadno ne ostane v koži. Tudi čmrlji po piku ne pustijo žela v koži.

Lokalne reakcije po piku kožekrilcev so omejene na mesto pika. Običajno so blage in prehodne, včasih nastanejo tudi večje lokalne reakcije ali še redkeje sekundarne bakterijske okužbe.

BLAGA LOKALNA REAKCIJA

Je najpogostejša reakcija na pik kožekrilca. Nekaj minut po piku nastane okrog mesta pika rdečina in boleča oteklina, premera 1-5 cm, ki izzveni v nekaj urah. Včasih traja oteklina in rdečina 1-2 dni in je naslednji dan še bolj izražena.

ZDRAVLJENJE: hladni obkladki

VEČJA ALERGIJSKA REAKCIJA

Približno 10% oseb razvije po pikih večjo rdečino in oteklino na mestu pika, ki se v 1-2 dneh še povečuje. Vrhunec doseže približno 48 ur po piku in nato v 5-10 dneh postopoma izzveni. Oteklina meri v premeru približno 10 cm. Verjetnost za anafilaktično reakcijo ob naslednjih pikih je majhna.

ZDRAVLJENJE: hladni obkladki, dvig okončine, če je pik na okončini, protibolečinska zdravila za zmanjševanje bolečine in sistemski oz. lokalni antihistaminiki za srbež.

Po pikih kožekrilcev lahko pride do **sekundarne bakterijske okužbe**.

Nanjo pomislimo, kadar se 3-5 dni po piku močno poslabša rdečina, oteklina in bolečina. To je ravno čas, ko se začne večja lokalna reakcija po piku umirjati. Tudi vročina govori v prid okužbe, medtem ko se vnete mezigovnice lahko pojavijo v obeh primerih. Potreben je pregled pri zdravniku in v primeru potrjene bakterijske okužbe predpis antibiotične terapije. Osebe z večjo lokalno reakcijo imajo ob naslednjih pikih največkrat enak odziv.

SISTEMSKA ALERGIJSKA REAKCIJA ali ANAFILAKSIJA

Je najbolj nevarna takojšnja reakcija na pik žuželk. Začne se kmalu po piku, najkasneje v nekaj urah. Pri alergičnih osebah jo lahko sproži že en sam pik. Otrok razvije koprivnico, srbež, oteka, zniža se mu krvni tlak in pojavijo se težave z dihanjem. V najhujših primerih se razvije anafilaksija, ki je huda, življenjsko nevarna alergijska reakcija na pik. Kaže se kot oteklina grla, hudo srbenje kože, slabost in bruhanje, bolečine v trebuhu, popuščanje srca, nereden srčni utrip in znižan krvni tlak. Redko se pojavi po prvem piku v življenju, tudi če je kasneje alergija potrjena. Če je otrok alergičen na pik žuželk, bo ob ponovnih pikih razvil hujšo reakcijo. 1% pikov čebel povzroči anafilaktično reakcijo, pogosteje pri starejših od 25 let. Pri otroku je po enem ali dveh pikih čebele zelo majhna verjetnost za razvoj anafilaktične reakcije.

Anafilaksija je nujno stanje, ki ga je potrebno takoj zdraviti. Alergija na pike kožekrilcev se lahko razvije kadarkoli v življenju. Običajno imajo alergijske reakcije na pike hujši potek v odrasli dobi. Testiranje za alergijo na kožekrilce pred pojavom resne reakcije ni smiselno. Zelo redko je reakcija po prvem piku tako obsežna, da je potrebna napotitev k specialistu.

OTROK POTREBUJE ZDRAVNIŠKO POMOČ:

- Če ga je pičilo več žuželk hkrati.
- Če se na mestu pika pojavi obsežna rdečina in obsežna oteklina.
- Če se rdečina in oteklina z mesta pika širita in se pojavi tudi vročina.
- Če se po piku pojavi otekanje ustnic in težko požiranje ali težave z dihanjem.

Otroci s potrjeno alergijo na strupe kožekrilcev naj imajo vedno pri sebi komplet za samopomoč pri pikih.

Viri:

https://www.uptodate.com/contents/bee-yellow-jacket-wasp-and-other-hymenoptera-stings-reaction-types-and-acute-management?search=bee%20stings%20in%20children&topicRef=4093&source=see_link
https://web.facebook.com/nijz.si/posts/615776588600669:0?_rdc=1&_rdr
<https://www.childrenshospital.org/conditions/bee-stings>

Viri fotografij:

https://www.google.com/search?q=%C4%8CEBELA&client=firefox-b-d&sxsr=ALiCzsYpD33B7ySnxUmXOFxYlndCtkA:1660912292024&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjQ2qy59NL5AhXpnf0HHQmSA11Q_UoA_XoECAIQAw&biw=1920&bih=906&dpr=1#imgrc=x5YdqYWSOx11sM
https://www.google.com/search?q=OSA&client=firefox-b-d&sxsr=ALiCzsYpD33B7ySnxUmXOFxYlndCtkA:1660912355542&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiKzdHX9NL5AhWc_bsiHRDdCRcQ_UoA_XoECAIQAw&biw=1920&bih=906&dpr=1#imgrc=o36pjmjP3Cq_FM
https://www.google.com/search?q=%C4%8CMRLJ&tbm=isch&ved=2ahUKEwjhpDZ9NL5AhUcmf0HHdrJDKUQ2-cCegQIABAA&ooq=%C4%8CMRLJ&gs_lcp=CgNpbWcQAZIECCMQJzIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDOLCAAQgAQsQMqQwE6CAgAEIEELEDUgKWPEQYNgWAbwAHgAgAGcAYgBIAWSAQmYlSYAQcGgAQGgAQtd3Mtd2l6LWlZ8ABAQ&client=img&ei=54L_YqGWMpy9u8P2pOzqAo&bih=906&biw=1920&client=firefox-b-d#imgrc=oy6zxnubWocw9M
https://www.google.com/search?q=%C5%A1en&gs_lcp=CgNpbWcQAZIECCMQJzIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDOLCAAQgAQsQMqQwE6CAgAEIEELEDUgKWPEQYNgWAbwAHgAgAGcAYgBIAWSAQmYlSYAQcGgAQGgAQtd3Mtd2l6LWlZ8ABAQ&client=img&ei=54L_YqGWMpy9u8P2pOzqAo&bih=906&biw=1920&client=firefox-b-d#imgrc=oy6zxnubWocw9M
https://www.uptodate.com/contents/bee-yellow-jacket-wasp-and-other-hymenoptera-stings-reaction-types-and-acute-management?search=bee%20stings%20in%20children&topicRef=4093&source=see_link
https://www.uptodate.com/contents/bee-yellow-jacket-wasp-and-other-hymenoptera-stings-reaction-types-and-acute-management?search=bee%20stings%20in%20children&topicRef=4093&source=see_link